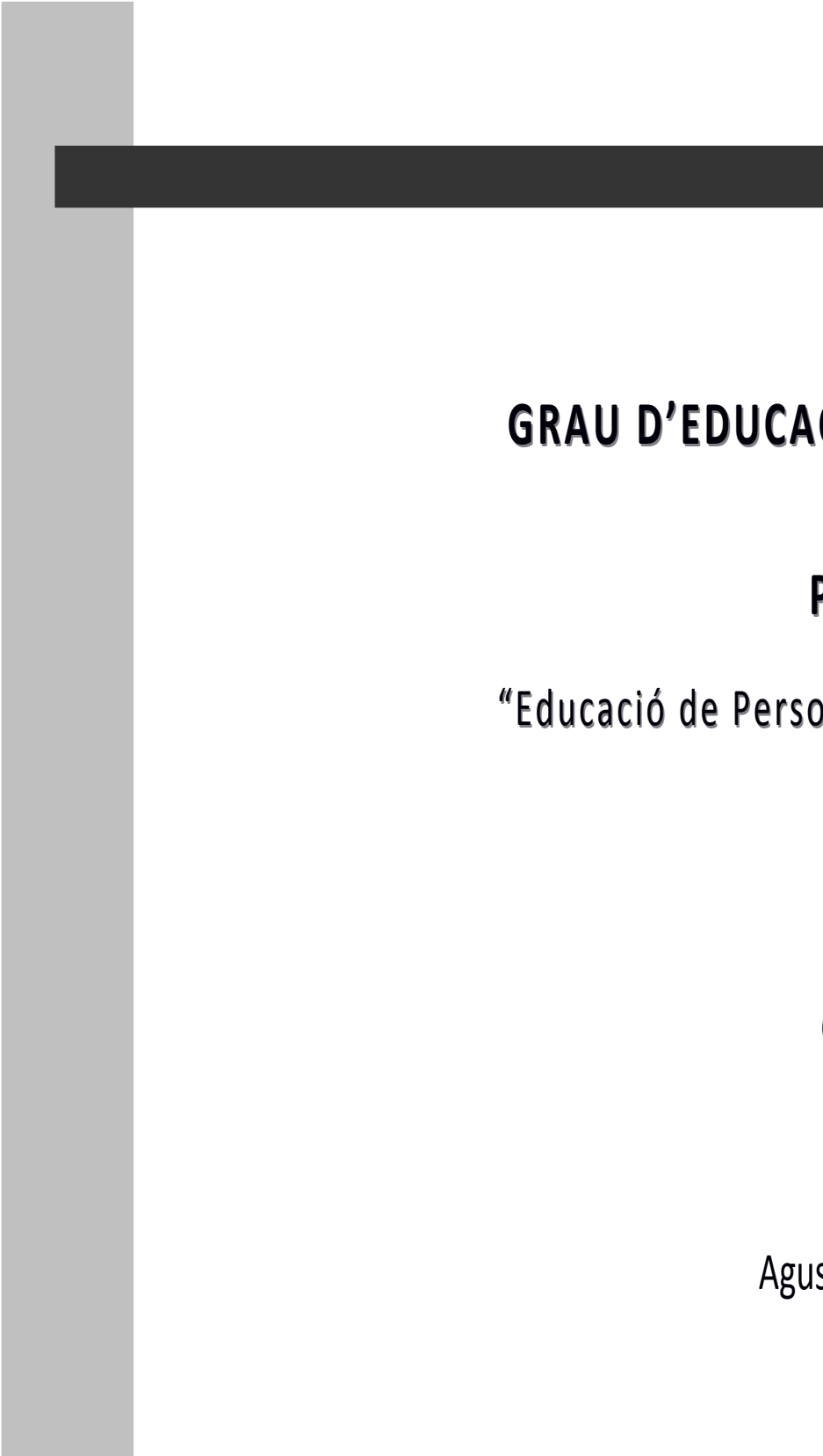

GRAU D'EDUCACIÓ SOCIAL

PROGRAMA

“Educació de Persones Adultes”

Codi 33484

Grup E1

Curs 2015-2016

Professor:

Agustí Pascual Cabo

GUÍA ACADÈMICA DE L'ASSIGNATURA

DADES INICIALS D'IDENTIFICACIÓ

Titulació:	Grau d'Educació Social
Nom de l'assignatura:	Educació de Persones Adultes (EpA). Codi: 33484 (4'5 crèdits ECTS)
Caràcter:	Optativa 4t curs
Departament:	Didàctica i Organització Escolar
Professor:	Agustí Pascual Cabo
Correu electrònic:	Agusti.Pascual@uv.es El professor participa en el programa de tutories virtuals.
Horari d'atenció tutorial:	Dijous 16 a 18 hores Despatx 18. Telèfon: 96 398 36 94

“Si no trascendemos la idea de la educación como pura transferencia de un conocimiento que sólo describe la realidad, impediremos la aparición de la conciencia crítica y de este modo estaremos reforzando el analfabetismo político.

Si nuestra capacidad de elección es realmente revolucionaria, es necesario trascender todos los tipos de educación, para alcanzar otro, uno en el que conocer y transformar la realidad son prerequisites recíprocos” (p. 118)

FREIRE, P. (1990): La naturaleza política de la educación. Cultura, poder y liberación. Barcelona, Paidós/M.E.C.

INTRODUCCIÓ

El mòdul Educació de Persones Adultes es presenta com una assignatura optativa del Grau d'Educació Social.

La finalitat d'aquest mòdul és conèixer l'àmbit de l'Educació de Persones Adultes (EpA): discursos, referents històrics, conceptes, terminologia, currícula, experiències didàctiques, autors i autors de referència... Els drets i necessitats educatives de les persones adultes en la societat actual ens permetran una anàlisi de les polítiques de l'educació al llarg de la vida, així com de les demandes i ofertes formatives. A través dels àmbits, els agents i els processos d'ensenyament i d'aprenentatge per a la formació de persones adultes ens aproximarem a les alfabetitzacions i a la concepció de l'EpA com a projecte socioeducatiu, cultural i laboral. A més dels esmentats coneixements, aquest mòdul també pretén preparar l'alumnat per a ser un agent actiu, reflexiu i crític en les realitats d'aquests Centres i en general d'aquest àmbit educatiu.

VOLUMEN TREBALL

Assistència a les classes teòriques	22
Assistència a les classes pràctiques i treballs en grups (supòsits pràctics i tallers)	30
Realització d'exàmens	3
Assistència a tutories presencials / virtuals	1
Visita a un centre d'EpA	4
Estudi i treball autònom: lectures, recensió, treballs, elaboració del llibre de treball...	52'5
TOTAL VOLUMEN DE TREBALL	112'5 hores
Total crèdits ECTS	4'5

OBJECTIUS GENERALS

- a) Utilitzar correctament la terminologia específica i les diverses fonts d'informació i d'autors sobre l'EpA.
- b) Adquirir un marc conceptual al voltant de l'EpA per tal que a l'alumnat els serveixca d'eina de reflexió, d'anàlisi i d'acció.
- c) Reflexionar i analitzar sobre els drets i necessitats educatives de les persones adultes en la societat actual.
- d) Conèixer i analitzar les polítiques de l'educació al llarg de la vida.
- e) Analitzar el procés de producció del coneixement, la seua selecció, distribució i transmissió en la nostra societat.
- f) Conèixer experiències didàctiques i autors més representatius de l'Educació de Persones Adultes.
- g) Dissenyar un projecte d'intervenció en Educació de Persones Adultes.

CONTINGUTS

Tot i que el contingut de l'assignatura es presenta en set blocs diferents, aquests estaran en constant relació. No són set mòduls ni temes separats sinó que formen part interrelacionada dels coneixements, de manera permanent i també complexa. Tampoc no farem una diferenciació entre teoria i pràctica perquè tota pràctica és fonamenta en teories i de tota teoria s'esdevenen diferents pràctiques.

1. Conceptualització, terminologia i autors de l'Educació de Persones Adultes.
 - Conceptualització de l'EpA.
 - Terminologia i bibliografia bàsica.
 - Autores i autors de referència.

TEXT: ELEMENTS PER A UNA REFLEXIÓ CRÍTICA DE L'EPA

TEXT: PRECISIONS TERMINOLÒGIQUES SOBRE L'EPA

2. Les persones adultes en la societat actual: redefinició del concepte d'adultesa.

- Anàlisi de les principals teories psicològiques de l'aprenentatge de les persones adultes.
- Importància pedagògica del concepte d'adultesa.

TEXT: TEORIA DELS DÈFICITS I MODELS D'APRENENTATGE EN L'EPA

3. Els drets, les necessitats, els interessos, les motivacions i les aspiracions de les persones adultes: dilemes segons la finalitat, la naturalesa i la modalitat de l'EpA.

- Els drets i les necessitats educatives de la ciutadania en la societat actual.
- Els dilemes de les demandes, de les motivacions, de les oportunitats i de les ofertes educatives.

TEXT: CARTA A QUI HA D'ENSENYAR PERSONES ADULTES I JOVES

TEXT: NECESSITATS EDUCATIVES I ELS MOTIUS DE PARTICIPACIÓ DE LES PERSONES ADULTES EN L'EPA

4. La importància del coneixement del context socioeconòmic, polític i cultural per a la reflexió i l'anàlisi de la producció del coneixement, la seua valoració, la selecció, la distribució i la transmissió en la nostra societat.

- La participació i la responsabilitat de les persones adultes en el procés d'aprenentatge: finalitats, selecció, valoració, distribució i estructuració dels coneixements, activitats d'ensenyament i aprenentatge, avaluació...
- Els centres d'educació de persones adultes com a espais culturals de comunicació, de desenvolupament personal i professional.

TEXT: CARTA A QUI HA D'ENSENYAR PERSONES ADULTES I JOVES

TEXT: LA DESESCOLARITZACIÓ DEL CURRÍCULUM DE L'EPA

TEXT: ESQUEMA COMPREENSIÓ DE L'EPA

5. Els àmbits, els agents, els processos d'ensenyament i d'aprenentatge i les alfabetitzacions.

- Funcions socials, àmbits, agents i agències de decisió i actuació en els processos d'ensenyament i d'aprenentatge.

- Les alfabetitzacions socioculturals i educatives.

TEXT: LA DESESCOLARITZACIÓ DEL CURRÍCULUM DE L'EPA

TEXT: DIDÀCTICA I PEDAGOGIA CRÍTIQUES EN L'EPA (apartats 3 i 4)

TEXT: ELS PROCESSOS D'ALFABETITZACIÓ PÚBLICS: DIALÈCTICA ENTRE EL PENSAMENT I LA LECTURA DE LA REALITAT

6. Perspectiva sociohistòrica i anàlisi de les polítiques de l'EpA en els diferents contextos.

- La institucionalització de l'EpA
- Situació actual de l'EpA a Espanya i a la Comunitat Valenciana: ordenació en el sistema educatiu i marc legislatiu actual.
- Polítiques internacionals de l'EpA.

TEXT: ESQUEMA COMPRENSIÓ DE L'EPA

TEXT: NORMATIVA ESPECÍFICA SOBRE L'EPA

7. L'EpA com a projecte ètic i polític: elements per a dissenyar un projecte.

- Relacions del centre amb la comunitat educativa i l'entorn social.
- Els projectes com a base de treball de l'EpA.
- Elements per a dissenyar un projecte.

TEXT: NOTES PER A PROJECTES PEDAGÒGICO-POLÍTIQS EN L'EDUCACIÓ DE PERSONES ADULTES.

ACTIVITAT: DISSENYAR UN PROJECTE D'UN PROGRAMA FORMATIU

COMPETÈNCIES

Les pròpies de l'objecte de la professió; en tot cas, les ja assenyalades en la fitxa "Subjecte, experiència educativa i construcció d'allò públic" aprovada per l'ANECA.

PLANIFICACIÓ TEMPORAL

Cada tema tindrà una duració variable i a més canviarà d'acord amb les dinàmiques de treball i la implicació dels estudiants en els continguts i activitats teòrico-pràctiques proposades.

ACTIVITATS TEÒRICO-PRÀCTIQUES DE L'ASSIGNATURA

1. TREBALL INDIVIDUAL: Elaboració d'un "**Llibre de Treball**" o **Examen** (a convenir) de cadascun dels continguts temàtics, supòsits, qüestions i activitats a desenvolupar i activitats avaluable. Ací s'inclouran les qüestions o activats avaluable sobre les lectures (aula virtual), tot i tenint en compte els mòduls o continguts temàtics.

2. TREBALL EN GRUP O INDIVIDUAL: Confecció del "**Dossier de premsa**" (entre 1 i 2 notícies o documents) com a síntesi de successos socials i creació d'opinions sobre els problemes actuals de l'Educació de Persones Adultes. Cal argumentar el per què de la selecció i des de quina vessant de l'EpA es tractaria de donar resposta. A partir d'aquestes reflexions i anàlisi de necessitats reals, "**Dissenyar un projecte d'EPA**" que puga ser factible i dut a la pràctica com a educadores i educadors.

3. **TREBALL EN TALLER**: desenvolupar una de les metodologies didàctiques que ha aportat l'EpA a l'àmbit de l'educació social: **diari de diàleg, cercles de cultura, aprenentatge cooperatiu, contracte d'aprenentatge, comunitats d'aprenentatge**.

Per a la realització de les activitats s'aportaran orientacions, suggeriments i exemplificacions per part del professor. Es realitzaran **EXPOSICIONS OBLIGATÒRIES** també de les activitats del dossier de premsa i projecte i dels tallers.

VALORACIONS DELS TREBALLS (a convenir):

Teoria	Llibre de treball o examen (70%)
Pràctica	Dossier i disseny projecte (30%) o Taller (30%)

LES QÜESTIONS PER A L'EXAMEN SÓN LES QUE S'EXPLICITARAN PER A ELABORAR EL LLIBRE DE TREBALL I QUE ESTARAN A L'AULA VIRTUAL (AL FINAL DEL QUADRIMESTRE HI HAURÀ UN DOCUMENT AMB TOTES ELLES). Termini de presentacions de treballs: a convenir.

METODOLOGIA

Atés el contingut temàtic i les activitats pràctiques de l'assignatura (entre elles els tallers), l'alumnat mitjançant el treball individual i/o grupal desenvoluparà una tasca d'anàlisi i de reflexió sobre allò que és i allò que hauria de ser l'Educació de Persones adultes. Per a la qual cosa cal tindre les LECTURES (AULA VIRTUAL), usar els textos aportats pel professor i usar els textos que hi recomane.

Els textos els podreu trobar al llarg del curs a l'aula virtual. Unes seran lectures obligatòries, altres se suggeriran en funció dels interessos del grup o de l'estudiant i del projecte que porteu a terme. Treballar els textos implica la seua lectura atenta i estudi, així com l'elaboració d'un text propi a partir de les preguntes, els supòsits, les qüestions o les activitats avaluable que ens plantejem, per tant no es tracta de fer un resum del text, tampoc de fer un text paral·lel que no es relacione en res amb el text referència. Es tracta de posar en relació, d'analitzar, de reflexionar, de criticar, d'inspirar-se i d'obrir preguntes.

Com a grup utilitzarem l'anàlisi, el debat, el taller i la discussió com a elements o tècniques per a refer o reconstruir aquells apartats del programa que puguem millorar la formació i l'avaluació. Sempre que siga possible es podran convenir certes activitats, és a dir millorar la qualitat dels coneixements a aprendre.

L'exposició de temes per part de l'alumnat i del professor es realitzarà amb la utilització de diferents recursos metodològico–didàctics, atesa la necessitat d'observar, de vivenciar o d'experimentar activitats en l'àmbit de l'EpA (en la mesura de les possibilitats de temps i horaris assistirem a un Centre d'EpA).

El plantejament de supòsits, qüestions, preguntes, activitats avaluable i interrogants a les activitats teòrico-pràctiques sobre els coneixements de la matèria tracten d'ajudar a l'alumnat a respondre sobre les capacitats intel·lectuals, les emocionals o les físiques que han de desenvolupar com a educadores i educadors.

MATERIALS (s'inclouran a l'aula virtual)

- × **Etiqueta:** Programa assignatura.
- × **Etiquetes:**
 - llibre de treball,
 - dossier de lectures,
 - recursos.

- × **Etiqueta tallers:**
 - × diari de diàleg (biograficitat),
 - × cercles de cultura,
 - × aprenentatge cooperatiu o col·laboratiu,
 - × contracte d'aprenentatge,
 - × comunitats d'aprenentatge.
- × **Etiqueta treballs grups**

ELEMENTS I CRITERIS D'AVALUACIÓ
--

1. Treballs individuals i en grup (activitats teòrico-pràctiques de l'assignatura). L'assistència (OBLIGATÒRIA), la participació a l'aula, les exposicions i el lliurament dels treballs constitueixen elements fonamentals del treball i de l'avaluació.
2. Es realitzarà una valoració per cadascun dels grans continguts temàtics i dels coneixements que s'esdevenen (activitats, qüestions, supòsits, taller...). Aquesta valoració estarà en funció de la **qualitat dels treballs** realitzats: argumentacions, reflexions, consideracions, anàlisi, citacions, exemplificacions, claredat i estructuració d'idees, coherència narrativa, relacions, enllaços i connexions entre continguts. En el cas dels **treballs pràctics es valorarà també l'exposició**.
3. La descripció, els comentaris, l'anàlisi crítica i la valoració es realitzarà en horari de tutories o de les pràctiques tot i considerant el tipus de lectura realitzada.
4. Examen final de caràcter teòric i pràctic (només per a qui no haja realitzat els treballs pactats o preferisca l'examen).
5. **Autoavaluació:** valoració argumentada del treball realitzat personalment (tant individualment com en grup) tenint en compte tot allò enunciat en aquesta guia docent. És obligatòria i cal realitzar-la al final del llibre de treball.

Els **criters d'avaluació** que se seguiran seran els següents:

- Comprensió i capacitat de relació i d'integració dels continguts.
- Precisió en l'ús dels conceptes i de la terminologia.
- Adequació i ús pertinents de fonts bibliogràfiques, materials i recursos.
- Claredat expositiva i argumentació de les presentacions i treballs que es realitzen (punt dos referit a **qualitat dels treballs**).

- Correcta presentació, així com dels elements morfosintàctics i ortogràfics.
- Presentació en els terminis acordats.

QUALSEVOL ALTRA MODALITAT AVALUATIVA QUE NO PASSE PER L'ASSISTÈNCIA A L'AULA I AL TALLER I ELS ELEMENTS I CRITERIS EXPOSATS CALDRÀ TRACTAR-LA PERSONALMENT AMB EL PROFESSOR AL LLARG DE LES DUES PRIMERES SETMANES DEL CURS I A LA TUTORIA.

BIBLIOGRAFIA

ALHEIT, P. y DAUSIEN, B. (2007). *En el curso de la vida. Educación, formación, biograficidad y género*. Xàtiva: Ediciones del Crec i Denes editorial.

ALLEN, M. i TORRES, C.A. (2003). *Llegint Freire i Habermas*. Xàtiva: Edicions del Crec – Denes Editorial.

BELTRÁN, F. y BELTRÁN, J. (1996). *Política y prácticas de la educación de personas adultas*. València: Universitat de València.

BELTRÁN J. (1990). *El sueño de la alfabetización. España, 1939-1989*. València: Generalitat Valenciana. Conselleria de Cultura, Educació i Ciència.

BELTRÁN, J. (2002). *Ciudadanía y educación*. Valencia: Germania.

CABELLO, Mª J. (2002). *Educación Permanente y Educación Social*. Málaga: Aljibe.

CLEMENTE, A. (1996). *Psicología del desarrollo adulto*. Madrid: Narcea.

DARDER, A. (2010). *Reinventant Paulo Freire: una pedagogia de l'amor*. Xàtiva: Edicions del Crec – Denes Editorial.

FEJES. A. i NICOLL, K. (2010). *Foucault i l'aprenentatge permanent. Governant el subjecte*. Xàtiva: Edicions del Crec – Denes Editorial.

FORMARIZ, A. (coord) (2009). *La formació bàsica de persones adultes: imaginari social, aproximació teòrica, organització democràtica*. Barcelona: ICE. Universitat Autònoma de Barcelona. **AULA VIRTUAL (recursos)**.

FREIRE, P. (1984). *La importancia de leer y el proceso de liberación*. Madrid: S.XXI.

FREIRE, P. (1988). *Pedagogía del oprimido*. Madrid: S. XXI. 11a. Edición.

- FREIRE, P. (1990). *La naturaleza política de la educación. Cultura, poder y liberación*. Barcelona: Paidó/M.E.C.
- FREIRE, P. (2004). *Pedagogia de l'esperança*. Xàtiva: Edicions del Crec i Denes Editorial.
- FREIRE, P. (2001). *Pedagogía de la indignación*. Morata: Madrid.
- FREIRE, P. (2003). *Pedagogia de l'autonomia*. Xàtiva: Edicions del Crec- Denes Editorial.
- FREIRE, P. (2012). *Educació i canvi*. Xàtiva: Edicions del Crec – Denes Editorial.
- FREIRE, P. y MACEDO, D. (1989). *Alfabetización. Lectura de la palabra y lectura de la realidad..* Madrid: Paidós/M.E.C.
- GELPI, E. (1990). *Educación permanente. Problemas laborales y perspectivas educativas*. Madrid: Popular/OEI/Quinto Centenario.
- GIMENO SACRISTÁN, J. (2001). *Educar y convivir en la cultura global*. Madrid: Morata.
- GIROUX, H.A. y FLECHA, R. (1992). *Igualdad educativa y diferencia cultural*. Barcelona: El Roure.
- GUIMARAES, P. LIMA, L. (2010). *Estratègies europees d'aprenentatge al llarg de la vida*. Xàtiva: Edicions Crec.
- HERMOSO, T. (1999). Necesidades y motivos de participación de las personas adultas en educación. Tesis Doctoral. Universitat de València.
- LANKSHEAR, C.; KNOBEL, M. (2007). *Les noves alfabetitzacions: el coneixement canviant i l'aprenentatge a l'aula*. Xàtiva: Edicions Crec.
- LUCIO-VILLEGAS, E.; APARICIO, P. (2010). *El valor de la paraula. Alfabetitzacions, alliberaments i ciutadanes planetàries*. Xàtiva: Edicions Crec.
- MARTÍ, M., SÁNCHEZ, M.L. (edi) (2010). *El aprendizaje a lo largo de la vida: una propuesta de futuro*. Xàtiva: Edicions Crec. **AULA VIRTUAL (recursos)**.
- McLAREN, P. i LEONARD, P. (2003). *Paulo Freire, un encontre crític*. Xàtiva: Edicions del Crec – Denes Editorial.
- MAYO, P. (2003)..*Gramsci, Freire i l'Educació de Persones Adultes*. Possibilitats per a l'acció transformadora. Xàtiva: Edicions del Crec.
- McLLROY, J. i WESTWOOD, J. (2004). *Raymond Williams en l'educació i formació de persones adultes*. Xàtiva: Edicions Crec.

- PASCUAL, A. (2000). *Hacia una sociología curricular en Educación de Personas Adultas*. Barcelona: Editorial Octaedro.
- TORRES, C.A.; O'CADIZ, M.P.; LINDQUIST, P. (2004). *Educació i democràcia. Paulo Freire, moviments socials i reforma educativa*. Edicions del Crec – Xàtiva: Denes Editorial.